

SANDPAPPRET

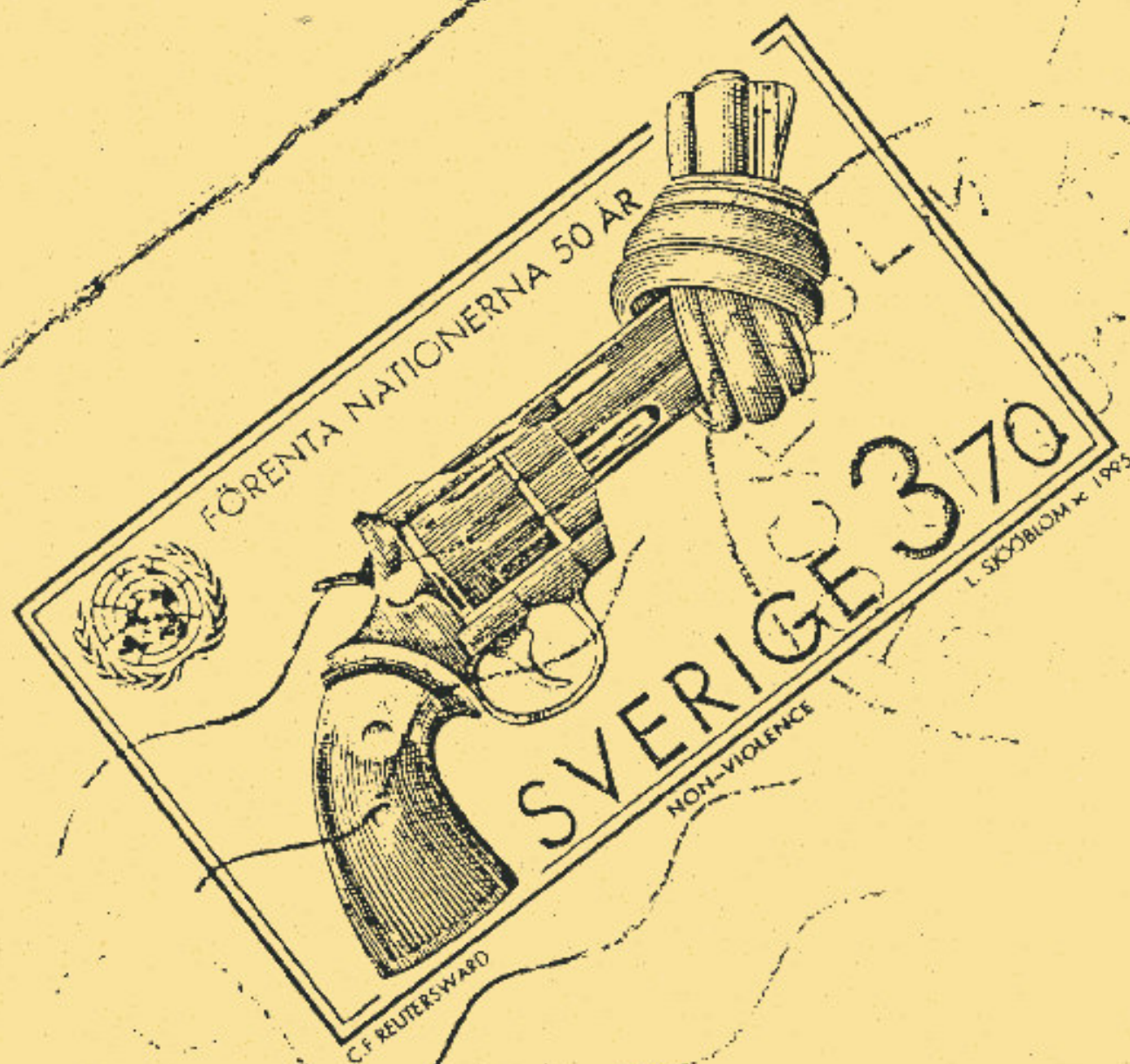
NR 1

•

ÅRG 3

FN-KAMRATERNA 72 M

ÄVEN I DETTA NUMMER AV VÅR
TIDNING FORTSÄTTER VI PÅ
TEMAT "FN 50 ÅR".

SANDPAPPRET

NR 1

X

MÅI 1988

X

Ärgång 63

Medlemsblad för kamratföreningen FN-kamraterna 72 X

INNEHÅLL	SIDA	ANSVARIG/FÖRFATTARE
Redaktion och innehåll	2	Redaktörer
Batch har ordet	3-4	Bataljonschefen Göran Wetterlunch
Från Styrelsen		
Adressändringar	4	Redaktören
Föreningshandlingar	4	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Om föreningsmöte	4	Styrelseordföranden Björn Lundholm
Föreningsekonomi	4	Redaktören
Vår tidning	4-5	Redaktören
Medalj till minne av Nobels Fredspris 1988	5-7	Walter Meijer Bengt Hållkvist
Medlemsnytt		
Ökenkamrat på ny utlands- kommandering	8	Walter Meijer
Nytt från Swedint -- FN-aktuellt	8-11	Mj Sten-Erik Edenhag Redaktören
Politik i Mellanöstern FN-special	13-15	Bengt Hållkvist
Några rader från Libanon	16	Bernth Schagertind
Första insatsen på Cypern (del 1)	17-18	Björn Lundholm
Stabsredaktörens spalt	19-20	Kåbe Lidén
'Al-Imerickar'	21	Rolf Löfberg
Ökenvärlden	21-22	Alv Svensson
Redaktionellt	22	Redaktören
Strövtåg i Bibels länder	23-24	Ingvar Holmqvist
Vad pjudar Främre Orienten?	24	Per Hålgren
Omslagsbild, collage över L. Sjöbbloms frimarks- gravyr efter C. F. Reuterswårds fredssymbol		Bengt Hållkvist
Inre illustrationer		Bengt Hållkvist
En signerad karta genom		Swedint
En skissbild skorpion signerad genom		Alv Svensson
Signerat foto		Stabsfotografen Stieg Forsberg

REDAKTÖR: Bengt Hållkvist

POSTADRESS:

Informationsbyrå Hållkvist
Sjöliden 40
S-590 77 VRETA KLOSTER

("F-skattereg")

ORGANISATIONSNUMMER: 360616-3214

TELEFON: 013 - 602 45

POSTGIRONUMMER: 832 57 63 - 4

TELEFAX: 013 - 602 45

Batch

har ordet

Påtvingad fred?

Det var säkert många som 1979 tvivlade på Camp Davidavtalet och den efterföljande fredsprocessen. Efter flera positiva händelser under 1995 har attentat och terrordåd den senaste tiden fördunklat den ljusa bilden. Än en gång har stormakternas samt flera andra länders ledare samlats för att manifestera sin vilja om en fredlig lösning av den palestinska konflikten.

Även i ett annat konfliktområde agerar stormakterna. Jag tänker på det forna Jugoslavien och konsekvenserna av Daytonavtalet. Tydligt är att det inte går att ge Bosnien fritt fram att lösa sin egen situation. För oss, som har haft den oskallbara förmånen att få leva i fred och trihet under mycket lång tid, är det svårt att förstå att man i andra delar av världen inte kan -- eller snarare vill -- lösa sina inre problem mot en fredlig utveckling. I dagarna -- just innan detta skrives -- skulle Sarajevo bli Bosniens huvudstad med tonvikt på etniskt samförstånd samt liv i en dräkt. Så ser det nu inte ut att bli. Plundringar, flyende serber, brända hus och förstörda områden hör till bilden. Muslimska ungdomsgångar får härja vilt utan att Sarajevopolisen ingriper. Är detta bara hämnd eller är det en medveten etnisk rensning? Vem styr dessa handlingar? Ingen part är i alla händelser utan skuld.

Bosnien-Herzegovina går en mycket osäker framtid till mötes om och när NATO/IFOR lämnar landet. Redaktörerna har man haft kontroll över läget. Till skillnad från den tidigare FN-styrkan har ordvägarna varit klara och mandatat entydigt. Viss tafatthet präglar en del enheter men i stort fungerar styrkan bra. Kanske en fingervisning om framtida sammansättning samt ansvarsförhållanden i fredsbevarande och fredsskapande operationer!

Kan man någonsin bygga broar mellan de olika grupperna, när det verkar som om "krigsherrarna" fritt får styra? Vad gör den av FN sanktionerade men NATO-ledda IFOR-styrkan (IFOR = Implementation Force. Se även sid xx; red anm) och vad gör den civile samordnaren Carl Bildt? Och vad händer när NATO / IFOR lämnar Bosnien vid årsskiftet? Vilken roll vill USA:s näste president spela vad gäller Europa?

Uppenbarligen har IFOR-styrkan haft en rejält dämpande effekt och säkert förhindrat lokala, rena stricshandlingar. Man har också underlättat förflyttningar av civila. Genom ständig närvaro på gator samt lärkbara oroscentra har man haft kontroll över läget. Till skillnad från den tidigare FN-styrkan har ordvägarna varit klara och mandatat entydigt. Viss tafatthet präglar en del enheter men i stort fungerar styrkan bra. Kanske en fingervisning om framtida sammansättning samt ansvarsförhållanden i fredsbevarande och fredsskapande operationer!

Carl Bildts uppdrag är till synes betydligt svårare. Han har uttryckt stor besvikelse över bristen på samförstånd och den alltför långsamma återuppbyggnadsprocessen. Bistånd samt hjälpåtgärder stoppas eller förhalas. En allmänt utbredd misstänksamhet råder inte bara inom Bosnien och mellan muslimer, kroater samt serber utan också mellan stormakterna även om det inte framgått så tydligt i massmedia. Ryssland delar inte USA:s syn på den fortsatta vägen mot "säker" fred. Och vilken roll spelar den islamiska rörelsen, styrd från Iran? Politiska utspel samt spel i kulisserna underlättar inte precis Bildts uppgift. (Forts nästa sida)

sitt gillande av tidningens utformning samt innehåll stått i relation till våra ekonomiska resurser. Men ingenting är så bra att det inte kan bli bättre. Det skulle tex höja temperaturen ytterligare på tidningen om vi fick in insändare med frågor och synpunkter på föreningsangelägenheter eller en redogörelse för något, som Du varit med om i något FN-sammanhang eller motsvarande. Väkommen med brev!

Björn Lundholm -- 002
Redaktören

MEDALJ TILL MINNE AV NOBELS FREDSPRIS 1988

Genom stort tillmötesgående från Walter Meijer kan vi här glädjande meddela att vi nu är officiellt berättigade att anskaffa samt bära "Medaljen till minne av Nobels fredspris till FN:s fredsbevarande styrkor 1988" enligt vad som framgår nedan

När FN:s fredsbevarande trupper fick Fredspriset 1988 så togs det fram ett diplom av dåvarande Ast FN, som var underskrivet av Rone Carlsson, dåvarande försvarsminister. Man valde att annonsera i dags- och kvällspress samt i många olika tidskrifter och den som var intresserad fick skicka in en talong, varefter man fick diplomaten per post. Jag tror att det distribuerades c:a 16 000 diplom. Det var vad försvarsmakten måttade med ekonomiskt. Man funderade på medalj men det blev alldeles för dyrt. Åren gick och så dyker det upp en medalj våren 95. En privatperson hade tagit fram en medalj m a a Nobels Fredspris och erbjudit den till huggade personer. Adressregister lär vederbörande ha skaffat via SWEDINT. Tyvärr visade det sig att han INTE sökt bärartillstånd för uniform hos ÖB, varför medaljen sannolikt hamnar i byrålådan

Röster höjdes nu för att Kamratföreningen skulle ta fram en medalj och nu vintern 95-96 började Edmunds Ordensateljé tillsammans med oss skissa på ett förslag. Lagom innan föreningens årsmöte nu den 23-24 mars-96 så var förslaget klart, inlämnat till ÖB med en skrivelse om önskan av bärartillstånd för uniform. Båda några dagar före årsmötet kom bärartillståndet. ÖB hade godkänt s a a medaljen och att den får bäras, vilket glädde oss mycket inom föreningsstyrelsen. Så nu kommer den att erbjudas dem som gjort/görde FN-tjänst 1988-12-10. Den kommer att förevisas i Bataljonsbladet och den bifogas i bild till denna artikel.

Walter Meijer
Ordförande i Kamratföreningen Bataljonen

Ovanstående rader är skrivna av Walter Meijer i egenskap av ordförande för den stora Kamratföreningen Bataljonen till mig som redaktör för Sandpappret. Av innehållet framgår att vi alla även i vår bataljon har rätt att anskaffa och bära medaljen till såväl militär uniform som civil högtidsdrakt. Det har ju pågått en ganska hätsk pressdebatt -- framför allt i militära tidskrifter -- m a a den tidigare privat framtagna medaljen. Där har således ÖB nu avgjort frågan och i stället givit sitt godkännande till enbart den medalj, som Kamratföreningen Bataljonen tagit fram. På nästa sida återges ÖB tillstånd in extenso liksom en avbildning av den nya medaljen Styrelsen för vår egen kamratförening, FN - kamraterna 72 M. kommer senare att meddela hur medaljen kan anskaffas samt kostnaderna för densamma jämte dess "ribbon". Enligt ryktet kommer priset att ligga en bra bit under den tidigare privat framtagna eller högst 400 kronor. Läsaren bör fästa uppmärksamhet vid ÖB foreskrift för hur/vars medaljen ska bäras. Eftersom det är en svensk militär medalj ska den placeras före utländsk sådan.

För egen del skaffade jag liksom många andra den privat framtagna medaljen -- väl medveten om att den inte var officiellt godkänd. Men jag hade ju tidigare fått ett officiellt fastställt erkännande såsom en av Nobels fredsprislagare genom förvärv av ovan nämnda diplom som också finns avbildat på sidan 7. Genom att jag innehade detta dokument ansåg jag mig även berättigad att bära den tilltills enda befintliga fredsmedaljen. När nu ÖB har fattat sitt beslut kommer jag givetvis inte längre att bära "den privata" medaljen till uniform. Men jag kan självfallet också fortsättningsvis använda den privat till civil frack men det är naturligtvis en hecerssak att aldrig någonsin bära båda medaljerna samtidigt.

Medaljbeskrivning (jfr bild sid 6): Medaljens fram- och framsida bär silvergrå färg. Medaljbandet för ett mittfält i vitt omslutet på båda sidor av ytterst ett bäl i gult följt närmast av ett i blått.

Walter Meijer -- 017
Bengt Hållkvist -- 050

Kamratföreningen Bataljonen
c/o Walter Meijer
Storgatan 24, 3 tr
151 36 Södertälje

Er tjänstens

Er datum
1996-02-25

Er beteckning

Vår tjänstställning, handtecknat
PERSUTV, övrt C Braunstein

Vår föregående datum

Vår föregående beteckning

Medalj till minne av Nobels Fredspris 1988

Försvarsmakten beslutar att "Medaljen till minne av Nobels fredspris till FN's fredsbevarande styrkor 1988", framtagna och administrerade av FN-veteranorganisationen "Kamratföreningen Bataljonen", får bäras till svensk uniform i enlighet med bestämmelserna i TjR F och resp Uni R av personal som tilldelats FN-medalj fram till 1988-12-10.

Medaljen skall bäras omedelbart till höger om (före) medaljer utdelade av FN.

Ulf Siverstedt
C Personaltvets- och arbetsmiljösektionen

C Braunstein

ALFRED NOBELS FREDSPRIS

tilldelades 10 december 1988

FÖRENTA NATIONERNAS FREDSBEVARANDE STYRKOR

Bengt Hallkvist

har tjänsgjort i detta styrkor och tilldelas som bevis detta diplom

Rune Carlsson

Stateråd och chef för försvarsdepartementet

MEDLEMSNYTT!

Ökenkamrat på ny utlands- kommendering

Vår medlem och ökenbroder, Carl-Eric Lauritz, som tjänstgjorde på rep- och drivplut STR-komp Sv FN-bat 72 M har åter igen dragit på sig uniform för utlandstjänst och roterat ut till IFOR-styrkan, vilken numera har ersatt FN / UNPROFOR i Bosnien-Herzegovina. Han är Stf och tillika C repgrp i STR-komp, som är gruppchef i Tuzla och där chefen heter Kenneth Svasse -- också från norra delen av Sverige. Jag fick tillfälle att träffa broder Lauritz under hans utbildningstid i Älmhult. Han var sig lik, tyckte jag -- lite hår på skallen nu som då. Såsom repgrpch kommer han att få mycket att göra. Fordons- och maskinparken därnere är mycket underhållskrävande. Vi önskar honom lycka till i hans nya befattning.

Walter Meljer -- 017

Nytt
från

SWEDINT
SWEDISH ARMED FORCES
INTERNATIONAL CENTRE

.....
FN = aktuellt

GENOM VÄLVILLIGT TILLMÖTESGÅENDE FRÅN SWEDINT HAR NEDANSTÅENDE REDOVISNING KUNNAT LÄMNAS ÖVER FÖRSVARSMAKTENS UNDER VÅREN PÅGÅENDE INTERNATIONELLA ÅTAGANDEN. VISS SÄRSKILD RESEARCH AV REDAKTÖREN.

IFOR = Implementation Force (Bosnien). Denna av FN sanktionerade men NATO-ledda styrka startade sin verksamhet 16 december under namnet "Joint Endeavour". 20 december övertog IFOR ledningen av operationerna i Bosnien från FN. Nämnade datum räknas såsom officiellt startdatum.

Mandat: Övervakning och kontroll av att Daytonavtalet från november 1995 efterlevs. IFOR ansvarar för den militära delen av avtalet.

Storlek och organisation: Militär chef IFOR en amerikansk amiral, Leighton Smith. Under hans befäl ca 60 000 man från 31 länder organiserade på tre multinationella divisioner -- en amerikansk, en brittisk, samt

en franskt dominerad. Den amerikanskledda divisionen står, när detta skrives, under befäl av den amerikanske generalen William Nash och omfattar två amerikanska, en rysk, en turkisk samt slutligen den nordiska brigaden i vilken Swedat ingår. Därtill räknar divisionen för understöd ett artilleri-, ett helikopter-, ett ingenjör- samt ett underhållsregemente -- samtliga amerikanska. I Nordic Brigade finns -- utöver den svenska -- även en mekaniserad bataljon ur vardera Danmark och Polen samt en ingenjörbataljon från Finland och en underhållsbataljon från Norge. Brigadchefen är dansk och stabskompaniet från berörda länder.

Sveriges bidrag: 840 soldater fördelade på en mekaniserad bataljon (f n BA 06), delar ur brigadstab, delar ur brigadstabskompani, delar ur bataljonstabskompani, delar ur militärpolis kompani, samverkansofficerare samt två underhållsenheter, NCG och NSE -- de sistnämnda grupperade i Pecs i södra Ungern.

UNIPTF = United Nations International Police Task Force (Bosnien). Denna polisstyrka är den hittills största i fredsbevarande sammanhang och räknar liksom IFOR 20 december 1995 såsom officiellt startdatum. Polisstyrkans olika nationella kontingenter anlände via Zagreb för incheckning, språk- och körtester.

Mandat: Övervakning, inspektion och rådgivning åt lokala polisstyrkor i Bosnien.

Lydnadsförhållanden: Med sanktion från FN svarar EU för samordningen av stödet för den civila återuppbyggnaden av Bosnien-Hercegovina i enlighet med Daytonavtalet. Carl Bildt är därvid EU:s Högste representant, High Commissioner, i området. Polisstyrkan tillkom genom beslut (Resolution 1035) i FN:s säkerhetsråd och disponeras av Carl Bildt.

Storlek: Drygt 1 700 civilpolis från 20 länder. Sveriges bidrag utgör 40 civilpolis.

UNTAES = United Nations Transitional Administration for East Slavonia, Baranja and Western Sirmium (Öst-Slavonien dvs östra Kroatien). En av tre nya fristående missioner i foma Jugoslavien efter beslut (Resolution 1037) 15 januari 1996 i FN:s säkerhetsråd och beräknas organiserad 1 maj.

Mandat: Övervaka överlämnandet av Öst-Slavonien till Kroatien inom ett år.

Storlek: 5 000 soldater, 450 civilpolis och 100 militärobservatörer från olika länder.

Sveriges bidrag: Commissioner (chef för polisstyrkan), 10 civilpolis samt 5 militärobservatörer.

UNMOP = United Nations Mission of Observers in Prevlaka (Kroatien/Montenegro). Den andra missionen enligt ovan (Resolution 1038). Svensk chef, överste Göran Gunnarsson.

Mandat: Övervaka samt kontrollera den demilitariserade zonen på Prevlakahalvön mellan Montenegro och Kroatien.

Storlek: 28 militärobservatörer. CMO (chef för militärobservatörstyrkan) och en militärobservatör från Sverige.

UNPREDEP = United Nations Preventive Deployment Force (Makedonien). Den tredje missionen enligt ovan (Resolution 1027). Denna styrka utgjorde tidigare (1993-95) en del av UNPROFOR.

Mandat: Upprätta närvaro vid gränsen mellan Makedonien, Rest-Jugoslavien (Federationen Serbien och Montenegro) samt Albanien. Övervaka och rapportera situationen vid gränserna.

Storlek: Ca 1 150 soldater, 35 militärobservatörer och 22 civilpolis.

Sveriges bidrag: Force Commander, brigadgeneral (= överste 1.) Bo Wrangler -- när detta skrives -- och en skyttepluton (40 man) jämte en militärobservatör.

Kommentar: Tidigare FN-styrkan i Kroatien, Bosnien och Makedonien -- UNPROFOR -- ombildades i mars 1995 till tre missioner under ledning av UNPF (United Nations Peace Force). Nyssnämnda missioner var JNPRO verksam i Kroatien, UNPROFOR i Bosnien samt UNPREDEP i Makedonien. UNPF jämte dess underavdelningar utom UNPREDEP (se föregående stycke) avvecklades, när olika andra organ övertog fredsövervakningsansvaret i Bosnien-Hercegovina och Kroatien i överensstämmelse med Daytonavtalet.

ECMM = European Community Monitor Mission. EU-organ huvudsakligen med övervakningsuppgifter av allmänna slag främst militärt och politiskt i Kroatien samt Bosnien. Medverkar därvid även i förberedelserna för genomförande av val i Bosnien detta år.

Storlek: Ca 300 monitorer varav 8 svenska.

WEUPF = Western European Union Police Force (Mostar). Styrkan upprättades från juli 1994 med uppgift att förera kroatisk och muslimsk polis under EU.

Storlek: 180 civilpolis varav 8 svenska.

UNOMIG = United Nations Observer Mission in Georgia (Georgien). En FN-mission som organiserades i augusti 1993 men med "rötter" i området redan i december året dessförinnan.

Mandat: Övervakning av vapenvilan mellan regeringstrupper lojala mot det nya, självständiga Georgiens pre-

sident Sjervadnaze samt separatiststyrkor från den georgiska provinsen Abchasion. Därjämte medling mellan parterna. Sedan 1994 har dessutom tillkommit övervakning av OSS-styrkans verksamhet. OSS (Oberoende Staters Samväldie) är ett löst försvarsförbund, där flertalet av det gamla Sovjetunionens delrepubliker (dock ej Ukraina och de baltiska staterna m fl) är medlemmar.

Storlek: 130 militära observatörer från 22 nationer.

Sveriges bidrag: CMO (chef för militärobservatörstyrkan) och 8 observatörer. 15/11 år tilldelades dåvarande CMO, svenske översten Per-Erik Krrsström, av ÖB "Försvarsmaktens Belöningsmedalj för internationella insatser" i guld för vid flera tillfällen visat utomordentligt mod.

OSCE = Assistance Group in Chechnya (Tjetjenien). Internationell rådgivargrupp, som skall försöka åstadkomma dialog mellan krigförande parterna, det federativa Ryssland samt utbrytarstaten Tjetjenien.

Storlek: 6 rådgivare varav en svensk.

Mera avläggset från Europa medverkar Sverige i viss utsträckning i internationellt fredsarbete enligt följande:

UNTSO = United Nations Truce Supervision Organization (Mellanöstern). Den äldsta men alljämt pågående militära FN-missionen från 1948 (Jfr Sandpappret nr 1, årg 1) under vars begynnelse skedde FN:s chefsmedlare i området, svensken greve Folke Bernadotte, stupade.

Uppgiften att övervaka vapenstillståndet tills fred slutits mellan alla berörda arabstater å ena sidan och Israel å den andra kvarstår. Politiska förändringar sker dock kontinuerligt. UNTSO samarbetar, som bekant, med två andra FN-missioner i området – UNDOF på Golan samt UNIFIL i Libanon.

Sverige medverkar i n med 14 militära observatörer av totalt 183 från 19 nationer.

UNIKOM = United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission (Kuwait). Missionen upprättades omedelbart efter Kuwaitkrigets slut genom beslut (Resolution 689) i FN:s säkerhetsråd.

Uppgiften är att övervaka den demilitariserade zonen mellan Kuwait och Irak. För detta har FN avdelat en stor kontingent militärobservatörer, en infanteribataljon samt underhållsenheter eller totalt 1145 man. Sveriges bidrag utgörs av 6 observatörer.

UNMOGIP = United Nations Military Observer Group in India and Pakistan (Kashmir). Missionen är en efterföljare till UNCIP, som tillkom 1948 m a kriget, vilket utbröt året innan mellan Indien och Pakistan angående Jammu-Kashmir. Uppgiften är att övervaka vapenvilan i sistnämnda område enligt olika avtal. F n bemannas missionen av 44 militärobservatörer från 8 länder. Sveriges medverkan omfattar 7 observatörer och en medicinsk assistent.

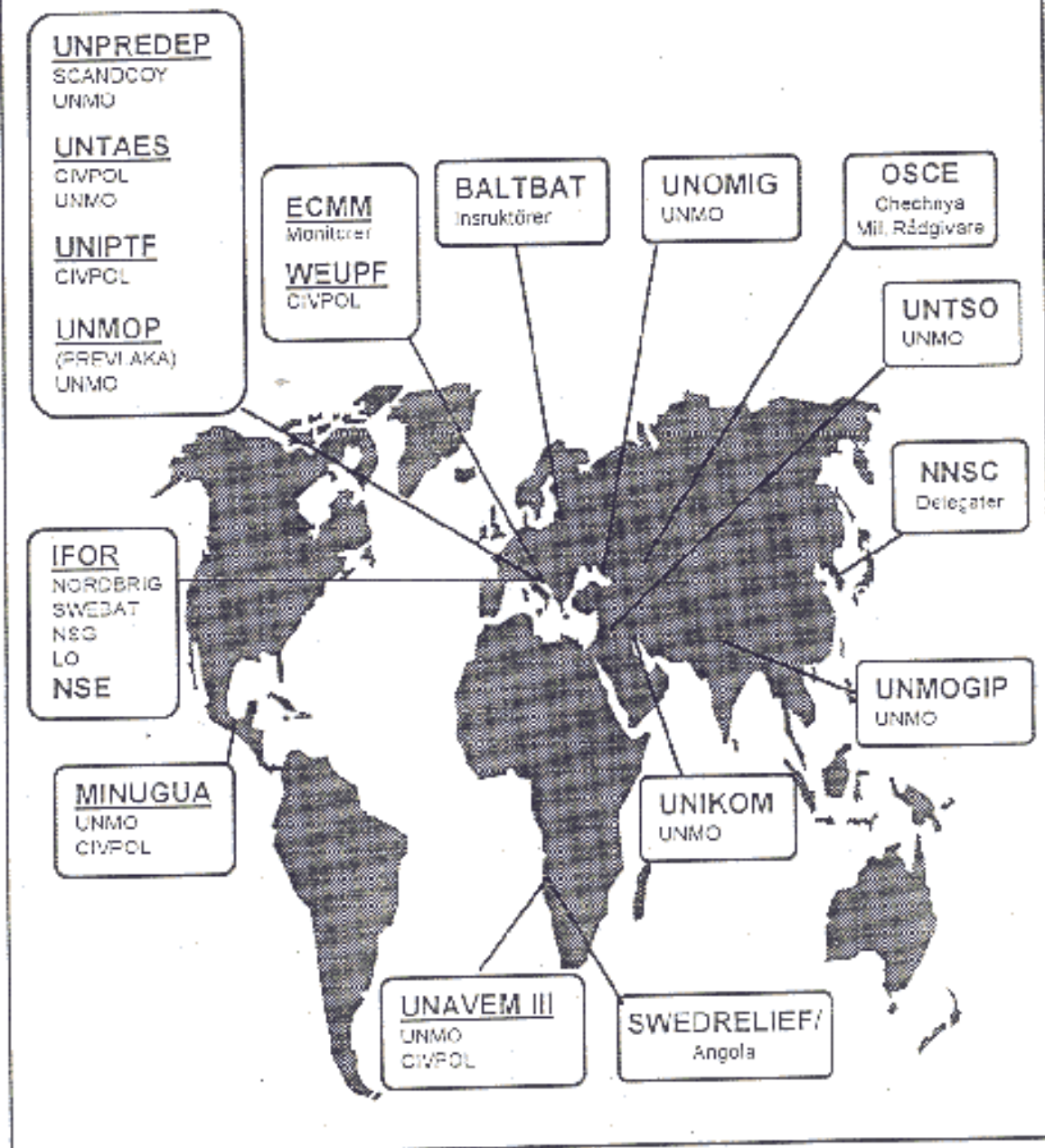
NNSC = Neutral Nations Supervisory Commission (Korea). Då FN ingripit med stridskrafter i fredsframtvingande avsikt till stöd för Sydkorea, i Koreakriget 1950-53, kunde inte FN fungera såsom neutral part i fredsförhandlingarna efter kriget. Därför utsåg parterna en från FN fristående övervakningskommission varvid Sverige och Schweiz utsågs av FN:s sydsidan medan Polen samt Tjeckoslovakien valdes av Nordkorea. Uppgiften är och var att kontrollera tillbakadragning av trupp samt att ingen truppförstärkning sker på ömse sidor av den demilitariserade zonen vid 38:e breddgraden. I nutid kvarstår Sverige och Schweiz som fullvärdiga medlemmar i kommissionens arbete medan Polen endast deltar i sammanträdena i anslutning till Panmunjom. Sveriges bidrag omfattar f n 5 delegater.

UNAVEM III = United Nations Angola Verification Mission (Angola). Ursprungliga missionen upprättades för att övervaka kubanernas utgång ur Angola. Nuvarande uppgift, enligt det sk i usakaprotokollet från 1994, omfattar i huvudsak övervakning av guerillans demobilisering, skapandet av en ny nationell armé, nyval samt bildandet av en ny regering. Den egentliga missionen räknar 350 militära observatörer, 250 civilpoliser och 6 000 soldater. Sveriges bidrag är 20 militärobservatörer samt 10 civilpoliser. Därutöver deltar från Sverige personal (f n 13) ur SWEDRELIEF med uppgifter, som beskrevs i Sandpappret nr 1, årg 2.

MINUGUA = Comisión de Verificación de la Misión Internacional de las Naciones Unidas para Guatemala (Guatemala). En orolig vapenvila efter ett långvarigt guerillakrig mellan främst URNG-rörelsen och regeringen. Uppgiften består i första hand i att övervaka tillämpningen av de mänskliga rättigheterna i landet av alla parter. Totalt räknar missionen i skrivande stund 360 militärobservatörer, civilpoliser och experter på mänskliga rättigheter. Sveriges bidrag omfattar 2 militära observatörer samt 2 civilpoliser.

Baltbat. Utöver ovanstående verksamheter medverkar Sverige i uppbyggnader av en baltisk FN-bataljon 101 med ett kompani från vardera landet (totalt 700 man). Klart hösten 1995. Sveriges bidrag 3-7 instruktörer.

Svenskt deltagande i freds- bevarande insatser 1996

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARETS INTERNATIONELLA
CENTRUM

Oslignerad karta ur materiel tillhandahållet av SWEDINT
Major Sten-Erik Edenhag
Information Officer SWEDINT
Redaktören

Har du en mobiltelefon?
Vi har tillbehören som ger dig mer glädje av den!

Laddare
Batterier
Antenner
Bilhållare
Läderväskor
Giggkablar mm

Fråga din lokala handlare efter tillbehören

som kommer från

CellTech AB

HENNING ROBERTSON
ADVOKAT

ADVOKATFIRMAN HENNING ROBERTSON

POSTADRESS: BOX 1322, 751 43 UPPSALA

BESÖKSADRESS: KUNGSGATAN 37 B, 1 TR

TELEFON: 018-10 25 60. FAX: 018-10 13 12. BOSTAD: 018-14 85 89

Politik i MELLANÖSTERN

I DETTA NUMMER AV SANDPAPPRET
FORTSÄTTER ARTIKELSERIEN OM VAD
SOM HÄNT I VÅRT INTRESSEOMRÅDE
-- I FORM AV STRIDSÅKTIVITETER ETC --
SEDAN VI FOR HEM. I FÖRRA NUMRET AV
SANDPAPPRET GJORDES ETT AVBROTT.

Den 9 december 1987 har de flesta massmedia angivit såsom den tidpunkt, då det arabiska upproret -- "intifadan" -- utbröt i Gaza, dvs i Sinai utkant. De flesta initierade torde dock vara överens om att Gazarevolten knappast påbörjades då utan mera uppstod som en följd av och när Sexdagarskriget upphörde 11 juni 1967. Sedan dess hade i Israel/Palestina -- från gång till annan -- under årens lopp förekommit arabiskt inspirerade intermezzon, demonstrationer eller revoltningar. Dessa palestinska motståndsyttningar hade dock varit vanligare på Västbanken.

Det som nu hände var att så sent som 9 november 1987 spreds flyghad i Gazaområdet, vilka uppmanade alla palestinier till uppror mot israelerna. Det var den shiamuslimska, Khomeinytrogna kamporganisationen Islamiska Djihad -- alltså en motståndsrörelse utanför det sunnimuslimska och mer politiskt nationellt inriktade PLO -- som ville göra sin slämma hörd inför den s k Balfourdeklarationens 70-årsdag i början av månaden. Flygbladen hade foton av fallna "martyrer" och manade Gazaområdets inbyggare med devisen: "Beväpna Er och antal den sionistiska fienden! Det viktiga är inte hur Ni dör, utan för vad Ni offerar Ert liv!" Upproret skulle komma att bönhöras i omfattande utsträckning.

Vad för utbröt då "intifadan" just i Gaza? Områdets egna befolkningsmässiga karaktär må vara förklaringen till att explosionen kom där, då invånersstrukturen var annorlunda än på Västbanken och i Golan. Gazaremsan hade vid aktuell tidpunkt ungefär 600 000 oftast sunnimuslimska invånare, varav 2/3 var flyktingar, vilka till stor del alljämt bodde i flyktingläger. Från Gazaområdet pendlade tiotusentals låglönearbetare dagligen till Israel medan det var förbjudet att färdas dit nattetid. Detta plus att man uppställade sig såsom bortsötta från Egypten samt avskurna från det mer borgerliga och mindre fattiga Västbanken, såväl fysiskt som psykiskt, var naturligtvis en utmärkt grogrund för fundamentalismens expansion.

Det visade sig snabbt att PLO inte var ensam herre på täppan bland palestinerna i Gazaremsan. PLO var kanske inte ens medansvarigt till revoltens utbrott. Bidragande orsak var dock troligen närheten till Egypten, där dess extrema islamism, fundamentalismen -- efter mordet på Sadat i oktober 1981 -- vuxit sig starkare. Denna strömning, Islamiska Brödrskapet, verkade på båda sidor gränsen mellan egentliga Sinai samt Gazaområdet sedan många år. Med andra ord kan sägas att PLO:s världsliga nationalism i början hade kommit i efterhand jämfört med den Islamiska väckelsen, där den arabiska, sunnimuslimska och militanta fundamentalismen -- i Gaza snart känt som Hamas -- ofta samarbetade med den Khomeinytrogna, shiamuslimska rörelsen. Däremot hade det ofta varit konflikter mellan dessa väckelserörelser samt PLO -- motsättningar, som israelerna givetvis försökte utnyttja för att bekämpa PLO:s världsliga nationalist.

I detta sammanhang bör framhållas att romarnas straffbenämning -- riktat mot judarna -- på landet väster om Döda havet och Jordanfloden, Palaestina, egentligen är samma ord som arabernas Filastin eller såsom vi ibland säger om Gazaområdet på kung Davids tid, Filisteen. Dess inbyggare var ju det kända kngarfolket filisteerna. PLO räknar självt sina militära traditioner med synbar stolthet från detta folk, vars arvningar man anser sig ha smält samman med under den arabiska expansionen. Med det resonemang kan Palestinakonflikten sägas ha 3 000-åriga anor! Även kampmetoderna kan i vissa stycken påstås vara lika gamla. I Bibeln redovisas

(1. Sam 17:4-50) hur den unge israeliten David nedkämpade den mycket stöväxte, atletisk, byggde och väbeväpnade krigaren Goliat med en stenslunga. Det är precis samma typ av slunga, som så ofta har använts av palestinska pojkar under Gazarevolten, där de ironiskt nog spelade Davids roll medan omvänt den tungt beväpnade israeliska armén utgjorde Goliat! Andra mer eller mindre gamla vapen hos de revolterande bestod av träkäppar, cykelkedjor, brinnande bildäck samt väggmalerier. Kämparna var oftast småpojkar och ungdomar. Så småningom kunde man konstatera mera vuxna män i bakgrunden i styrande roller -- de s k "shababmännen" -- medan flickor fungerade såsom budbärare/ordonnanser samtidigt som vuxna kvinnor tog på sig uppgiften att vara "skölda" vid israeliska motåtgärder -- dvs genom sin blotta närvaro samt att stå i vägen folkrättsligt förhindrade israelisk eldgivning med skjutvapen intör utländska massmedia. Därutöver deltog framför allt vuxna män i revolten med strejker, demonstrationer, flygblad och affischer. Ytterligare kampformer var att spela palestinska kampsånger genom högtalare samt att hissa den förbjudna palestinska flaggan eller att smuggla mat till belägrade eller avstängda flyktingläger. Sådana vapen och kampformer är naturligtvis svåra att bekämpa med stridsvagnar eller kanoner utan massakrer. Vid vissa palestinska aktioner samt vid israeliska beslag/razzior förekom både skjutvapen och sprängmedel liksom brandbomber -- Molotovcocktails -- hos palestinier. Israels armé var ju väl tränad att försvara landets gränser samt att slå ned terrorattacker men hur skulle man gå tillväga mot "gatans pojkar" m fl.

Den av utländska massmedia mest kritiserade metoden var den, där israeliska soldater bankade sönder armar och ben på de palestinska ungdomarna samtidigt som deras fingrar bröts. Motivet till detta hårdhänta agerande -- sanktionerat av dåvarande försvarsministern och förre generalen Yitzhak Rabin -- var att om någon arresterades måste denne släppas efter arton dagar, om det inte fanns bevis mot vederbörande. Sedan kunde han börja kasta sten på nytt mot soldaterna. Men om dessa bröt handen på honom kunde han inte kasta sten på sex veckor. Dessa åtgärder stred naturligtvis mot Genèvekonventionen av 1949 om skydd av civila i krigstid. Till visst försvar vad gäller Israels rätt till motåtgärder men ej metoden kan sägas att flera militanta kamp- och terrororganisationer såsom PLO, Hamas samt Islamiska Öjihad m fl ledde eller medverkade i den palestinska kampen.

På vårvintern 1989 rapporterade den israeliska underrättelsetjänsten att en PLO-ledd terroroffensiv var att vänta. Israel ansåg att något drastiskt måste göras snarast. Första åtgärden innebar att dess underrättelsetjänst, Mossad, den 14 februari genomförde en fjärrutöst bilbombsprängning i Limassol på Cypern, varvid 3 höga PLO-officerare dödades och där den främste var översten Marwan Kayyali i PLO:s militärråd. Följande morgon fullföljde Mossad ytterligare en operation -- nu i Limassols hamn. En fäst- eller magnetmina bringades att explodera på färjan "Sol Phryne", där den låg förbjud. Därmed förhindrades en propagandakupp från PLO, som hade tänkt föra 130 deporterade palestinier samt ca 100 reportrar till Israel under stort rabalder i en sorts palestinsk "Exodusaffär". Israel ansåg därmed att det fått övertaget i det mångnationella underjordiska spionkrig, vilket sedan länge pågick på Cypern och där "intifadan" i Gaza samt på Västbanken var involverat.

Det palestinska svaret på de israeliska attackerna kom efter tre veckor. 3 kämpar ur Styrka 17, PLO:s mest välutbildade militära enhet, infiltrerade från egyptiska östra Sinai (Zon C, under kontroll av den mångnationella MFO-styrkan) in i södra Israel, där 3 israeliska officerare i bil på väg ut till en jogginggrunda överfölls och fräntogs nästan allt. De straffades sedan hårt för detta. De tre PLO-männen med israeliska uniformer samt dito fordon och vapen "sköt sig" sedan genom en vägspärr vidare in i Negev för att kapa en buss från BeerSheba på väg sydost ut med civila anställda till atomforskningscentralen och kärnreaktorn i Dimona. Så småningom lyckades en israelisk commandostyrka återta bussen, varvid PLO-männen samt några gisslan dödades.

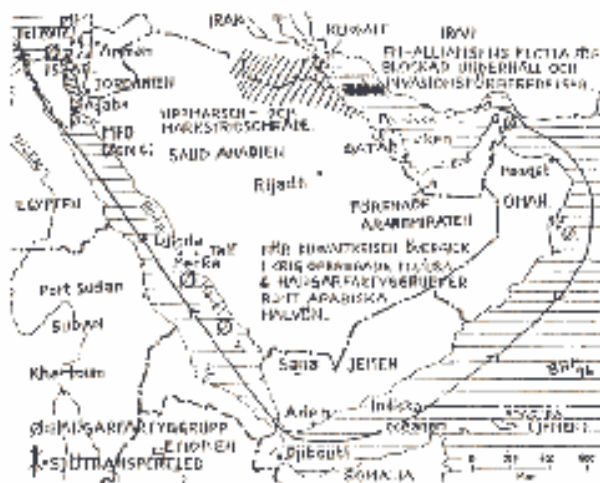
Alltsammans utspelades ganska nära den s k Erlanderskogen, där dåvarande svenske utrikesministern Sten Andersson några timmar senare skulle inviga skogen!

PLO-männens åtgärder i samband med kapringen av bussen, framför allt dödande av gisslan, var givetvis helt mot folkrätten och visade att PLO inte enbart höjde sig med stenkastning. PLO-männens djärva raid ansågs av israelerna såsom ett led i en PLO-offensiv. Denna uppfattning styrktes ytterligare av en rad incidenter de närmaste dagarna i såväl Gazaremsan som på Västbanken.

Dessa PLO-aktioner höjde temperaturen på "intifadan" så markant att krisen fördes ända upp i israeliska regeringens inre kabinett. Man måste nu slå mot PLO:s högsta militära ledning -- i Tunis. Detta innebar att Yasser Arafats militära befähavare samt närmaste man och uppvuxen i Gaza, känd som Abu Jihad, måste undanröjas. Således aktion!

För operationen användes en särskild, speciellt sammansatt commandostyrka, vilken snart var insatsberedd. Klartecken avväktades bara från Mossad, som haft entalmsmålet -- Abu Jihad -- under övervakning sedan en längre tid bl a för att lära in hans levnadsvanor. Därvid hade konstaterats att han var nonchalant med sin egen

personliga säkerhet. Dessa kunskaper kom nu väl till pass. Commandostyrkan avgick från Israel ombord på en robotkorvett i början av april efter signal från Mossads agenter i Tunis. På en lämplig öde plats utmed tunisiska kusten mötte dessa agenter -- vilka kunde tala arabiska med libanesisk accent och var försedda med libanesiska pass samt hyrda civila skåpbilar -- commandostyrkan på ca 20 man. Det var nu midnatt 14 april. Kvar ute på reddan låg robotkorvetten med bl a operationsledaren, generalen Ehud Barak -- Israels nuvarande utrikesminister. I luften ovanför kretsade en israelisk Boeing 707. Planet hade elektronisk utrustning för såväl övervakning och luftstridsledning som störsändring. Via detta plan hade operationsledaren samband med commandostyrkan men dessutom med högsta ledningen hemma i Israel. De civila mossadagenterna transporterade snabbt commandostyrkan till målområdet, Abu Jihads bostad. Före anfallet hade andra mossadagenter förstört telefonförbindelserna i närliggande transformatorstationer. Utanför bostaden fanns 3 vaktmän, vilka snabbt sköts ned med ljuddämparförsedda eldhandvapen. Därefter stormade man in och upp på andra våningen, där Abu Jihad mötte pistolbeväpnad och omedelbart sköts ned medan hans hustru med en liten son samt tonårsdotter avsiktligt skönades. Efter verkställd uppgift lämnade commandostyrkan snabbt både hus och område för att skyndsamt åka tillbaka till gummibåtarna ute vid kusten i v b korvetten samt återgång hemlandet. Officiellt har Israel aldrig påtagit sig ansvaret för operationen. Den kritik, som ändå kunde ha väntats, uteblev dock till stora delar på grund av en mängd andra händelser, vilka vi utelämnar här av utrymmesskäl. Det väsentliga för Israel var dock att "Intifadan" synbarligen fick sig en rejäl knäck och aldrig riktigt återhämtade sig även om kampen fortsatte med vissa variationer ännu i flera år. PLO avbröt för sin del kampen successivt, när stater Palestina tillkom 1993-94.

Suezkanalens betydelse "såsom nav" under Kuwaitkrisen 1990-91.

MFO arkivar i Sinai liksom FN/UNTSC

Samtidigt med "intifadan" drabbades Sinaiområdet tvevis av andra militära företeelser. Området i sig själv hade ju endast begränsad truppnärvaro och noga reglerat, som läsaren vet i enlighet med Camp Davidavtalet. Tillräga på allt var ju östra tredjedelen -- Zon C -- under militär kontroll av i princip enbart MFO. Till andra militära företeelser hörde Golfkriget mellan Iran och Irak, vilket alltför snart pågick när "intifadan" utbröt samt upphörde först i augusti 1988. Kriget mellan nämnda stater medförde att också andra länder involverades på olika sätt -- men framför allt Suezkanalen. Sålunda genomfördes detta år, liksom tidigare under Golfkriget, stora krigsförmödenhetstransporter genom kanalen f v b runt Sinaihalvön upp till hamnstaden Aqaba, varifrån Jordanien såsom bundsförvant till Irak slutförde transporter till landvägen. Till- och fråntransporter sjöledes skedde även via Röda havet i kombination med Aqabaviken.

Genom att Golfkriget också var ett omlattande sjö- och tankerkrig i Persiska viken genomfördes även ett stort antal förflyttningar med tankers samt örlogsfartyg eller fartygsförband ur i första hand USA, Storbritannien och Frankrike genom Suezkanalen till eller ifrån Persiska viken.

Samma typ av fartygs- och förbandsrörelser -- nte minst av hangarfartygsgrupper -- genomfördes fast i större skala under Kuwaitkrisen jämte -kriget från augusti 1990 och drygt ett halvår framåt genom Suezkanalen. Kanalen hade dock ökad betydelse i denna konflikt genom att såväl östra Medelhavet som Röda havet användes för stridsgruppering av hangarfartygsgrupper incl robotkryssare i avsikt att sprida stridskrafterna av skyddsskäl samt för att "innesluta" Irak. Dessutom gällde det att hålla tryck på Sudan och Jemen liksom Jordanien, vilka alla var allierade men ej krigförande på Iraks sida. Enligt FN-resolution fick ju inga krigsförmödenheter tillföras Irak. Här var det neutrala Iran -- Iraks tidigare fiende i många år -- en osäker faktor.

Även PLO var bundsförvant med Irak, vilket medförde minskat stöd till "intifadan" från flertalet arabländer. Det försvagade PLO tvingades därmed efter några år att förhandla med Israel för att överleva. Mera om detta i kommande nummer.

FN-

SPECIAL

MED ANLEDNING AV FN:s FÖRRA ÅRET TILLÄNDALUPNA 50-ÅRSJUBILEUM FORTSÄTTER VI HÄR MED REDOGÖRELSE FRÅN OLIKA MISSIONER, DÄR MEDLEMMAR UR LÄSEKRETSEN SJÄLVA DELTAGIT. EGENTLIGEN ÄR VI ETT OBESKRIVLIGT GÅNG. AV UTRYMMESSKÅL KOMMER YTTERLIGARE EN DELARTIKEL ATT INFÖRAS I NÄSTA NUMMER AV TIDNINGEN. I FÖRRA NUMRET FANNS EN SAMMANHÅLLANDE ÖVERSIKT SOM INLEDNING. REDAKTÖREN

NÅGRA RADER FRÅN LIBANON

...Sänder som hastigast en hälsning från Sv. FN-sjukhuset i Libanon. Jag har varit här sedan mitten av febr och återvänder denna vecka (mitten av aug 1983; red arm) till Sverige. Det har varit en mycket givande tid på alla vis. Min huvudsakliga uppgift har varit att svara för all sjukvårdsmateriel, statistik samt utbildning av olika slag - tyngdpunkten av naturliga skäl inom sjukvård.

Bl a har jag helt svarat för utbildning av del av Lebanon Army i grundläggande sjukvårdstjänst. Det är klart att det ibland varit lite extra betungande men samtidigt enormt stimulerande. Den libanesiske armén har varit mycket positiv och verkligen uppskattat denna utbildning. Aldrig tidigare har någon liknande utbildning ägt rum här. Fler FN-förband, bl a Norbat och Finbat, har sedan en tid tillbaka börjat med liknande utbildning i sjukvårdstjänst.

Under min tid här har vi haft 5 200 patienter. De flesta libaneser. Fyra svenska FN-soldater har omkommit, varav tre skjutna. Därmed har FN förlorat totalt 93 soldater sedan 'starten' här. Klart är dock att de flesta omkommit i samband med trafikolyckor.

I södra Libanon är det ganska lugnt. Däremot är det mycket oroligt i bl a Beirut. Tre stycken ur kompaniets personal fick tillbringa ett par timmar i skyddsrum under vistelse där. Det är framför allt flygplatsen, som beskjuts med raketer mm (av druserna). En enorm militär uppladdning har skett från israelisk sida hela tiden.

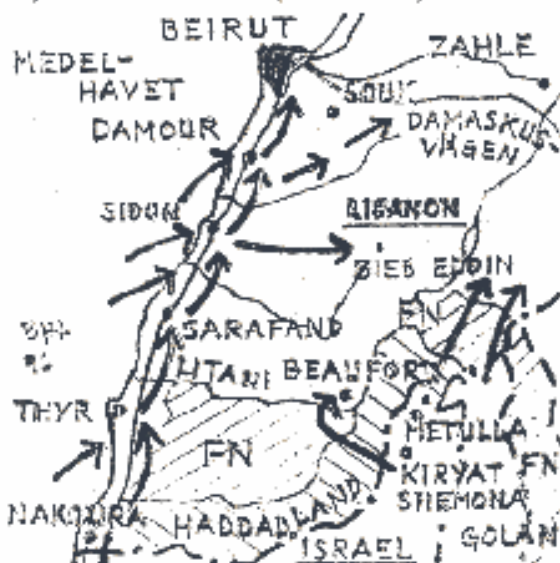
Motsvarande har också ägt rum på den syrisk sidan. Israelsarna får bl a eldöverfall på de transporter, som går mellan gränsen i söder och Beirut varje vecka. Sprängladdningar i Thyrs, Saïda och Beirut med flera platser förekommer allt som oftast...

...PS II Vi har till sjukhuset fått ner en förstärkt bataljonsförbandsplats. Tanken är att den med kort varsel ska kunna framgrupperas varhelst den behövs i Libanon. OS

PS III I Sinai hade vi bl a en hund, som hette Immer. Han finns här nu. Den lokala befolkningen har stor respekt för honom. OS

Ovanstående rader är utdrag ur ett brev skickat till mig från Bernth Schagerlind -- 166 på 72 M. Jag har brevskrivarens tillstånd att ur brevet återge vad som erfordras för att ge en "FN-ridsbild" av Libanon från mitten av augusti 1983 -- drygt ett år efter Israels invasion.

Redaktören

Israels invasion i Libanon skulle skydda Galileen.

FÖRSTA INSATSEN PÅ CYPERN (del 1)

MED JONAS WAERN OCH FN-BAT 24 C PÅ CYPERN 1964

Min första bataljon gjorde jag på Cypern, denna Medelhavets och Afrodites ö. Jag var i gott sällskap, som snart kommer att framgå. Denna delartikel är ingen vetenskaplig avhandling och är inte skriven så utan det blir mina personliga upplevelser och intryck. Minnesbilden är såhär 32 år senare inte heller den bästa. Denna FN-insats -- UNFICYP -- var mycket olika vår inom JNEF II. På Cypern gällde det att i första skedet ta över och gå emellan i ett inbördeskrig -- det fanns inga upprättade zoner -- som skilde de stridande åt (som det blev senare) utan vi agerade mitt i hoparna. Det påminde mera om situationen i Bosnien för att göra en jämförelse.

Förhistorien i korthet

För att uppfatta FN-insatsen och situationen, när vi kom ner, måste en kort bakgrund ges.

Cypern har ett begärligt läge i Medelhavet och en mångskiftande historia under Romarväldet, Bysans, korsriddarna mm innan turkarna lade beslag på ön år 1571. Richard Lejonhjärta från England ockuperade ön under korståg till Palestina. Korsriddarborgen St Hilarion är ett kvarblivande ståtligt minne från korstågstiden (Tempelriddarorden). Afrodite föddes enligt traditionen i havets skum utanför Paphos. Öthelloturnet finns i Famagustas ringmur mm. Grekerna koloniserade ön tidigt och utgör i nutid, som grekcyprioter, en majoritet. Turkarna kom in som sagt efter 1571. Under Första världskriget annekterades ön av Storbritannien (i krig med Turkiet) och år 1925 blev ön en brittisk kronkoloni. Sedan dess har Storbritannien haft två stora militärbaser -- Akrotiri och Dhekelia -- på öns syd-kust. Inte särskilt konstigt med tanke på öns stora betydelse för att behärska Medelhavet.

Framför allt grekcyprioterna fann sig inte i detta utan kravet på Enosis (grekiska för "återförening" med Grekland) medförde en folkrörelse mot kolonialisterna med ett första misslyckat uppror redan 1931. Spänningen steg sedan underhand och efter Andra världskriget tvangs britterna, här som på så många andra ställen, försöka komma ur sina åtaganden. Grekiska översten Grivas ledde motståndsrörelsen EOKA. 1959 ostes frågan så att Cypern blev självständigt mot att Storbritannien behöll sina båda basområden.

Nu delades den politiska makten upp i proportion till befolkningstale: (18 % turkcyprioter och nästan alla övriga grekisk folkstam), vilket ledde till att turkcyprioterna ansåg sig sakna tillräckligt inflytande. Allt lude-lades -- parlamentet delades makten mellan en grekisk president (den kände ärkebiskopen Makarios) samt en vice turkisk sådan (turkarnas ledare Denktash -- i städerna fanns två borgmästare, två administrationer, två polisstyrkor osv. I stort sett levde befolkningen -- här liksom i fd Jugoslavien -- på detta sätt i fredlig sam-existens men politiskt drev ön mot en katastrof. Kort sagt innebar detta att strider blossade upp i december 1963 och höll på under första kvartalet 1964. Turkiet hotade ingripa då FN (U-Thant) lyckades få till stilletånd samt började rekrytera en FN-styrka i mitten av mars. Brittiska styrkor gick först in över hela ön i avvaktan på svenskar, kanadensare, irländare, finnar, danskar och österrikare. Så varaget, när vi kom in i bilden.

Brandkärsuttryckning

4 mars kom framskallan från FN. I mitten av mars fick jag budet om FN-tjänstgöring, den 31 samma månad inställde jag mig i Linköping för utbildning och utrustning! För att möjliggöra denna snabba insats beslutades att rekrytera personal med tidigare FN-erfarenhet i Gaza och Kongo. Huvuddelen kom från Sverige men personal överfördes också efter hand från såväl Kongo (där engagemanget var under avveckling), som Gaza -- FN-bataljonerna 21 och 22. Jag kom med av en lapsus, man förväxlade mig med min yngre bror, som varit i Gaza. Så kom det sig att jag var löjtnant Bo Erik Staffan Lundholm i papperen (mina initialer: BEG)! Detta var före personnumrens tid... Jag som var nyutnämnd kapten -- yngst i armén då minsann och på toppen av min karriär -- måste ju ha lön som sådan och det löstes så att jag placerades såsom tredje (vakantsat) tandläkare! På det sättet var jag de facto tre personer i en i denna bataljon, vilket ibland stälde till det bland byråkraterna, som fanns redan då, var så säkra.

Av utbildningen i Linköping kommer jag bli ihåg Allan Manns närstrids träning. För säkerhets skull hade han försäkrat sig om en befattning i bataljonen såsom officer till förögande vid 2. komp. Det kändes tryggt att ha med denna gamle motsåndskämpe från krigsåren och närstrids expert (svensk frivillig i norska commando-kompani Linge med utgångsbas i Skottland samt senare närstrids-/handgemängsutbildare av officerskadetter på Krigsskolan Karlberg; red anm). Hans blotta närvaro åstadkom lugn på 2. komp.

Kontingentschefen, Kongsveteranen Jonas Waern, reste ner 26 mars med en liten stab såsom förtrupp.

Första fligheten med huvudstyrkan for 10 april med Undertecknad som chef och anlände till Nicosia kl 20.30 svensk tid. Glömmer aldrig när vi taxat in på plattan inför den väntande världspressen. Jag hade en hundgrupp med i bagaget. Djuren tråga hade jag placerat framför dörren -- lyckte del var bäst att inge respekt från början... Men de arma schäfrarna blev helt galna, när strålkastare och fotoblixtar snall av rakt i ögonen, slet sig från hundförarna och hoppade rakt ut bland de stackars fotograferna! Klukt nog hade vi munkorgar på jockarna annars vet man inte vad som kunde ha hänt... Nog blev det en effektiv entré -- och bra bider! Sedan gjordes avfärd till Jonas Waern och den indiske generalen Gyani, som var militär FN-chef med högkvarter i Nicosia.

Vi transporterades sedan till en av de brittiska baserna, där vi blev kvar några dagar för att komplettera utrustning, bli a fordon, och skjuta in vapen. Det var första och sista gången jag bott i ett brittiskt läger. Minnesglimtar är den ljusbruna soppa, som jag serverades i ett stort kar vid frukosten -- det var thé! Och oljudet, som vi trodde härrörde sig från någon mindre strid, kom från underbefällets mäss i närheten av den hangar, där vi låg på golvet. Jag fick också se det jag dittills trott vara osanning, nämligen brittisk exercis uppför kulle med bajonettanfall -- 100 gånger!

Det kanske är dags att klara ut att jag var vaktplutonchef i stabskompaniet och förde befälet över sex KP-bilar (karosseripansarbilar; red anm.) med vardera två ksp m/36 i dubbellavettage. KP-bilarna gav respekt och underlättade lösningen av många problem. Jonas Waern hade med erfarenhet från Kongo begärt och fått en tungt utrustad bataljon, väl jämförbar med dem vi numera har i Bosnien. Vi hade i vapenvagn ksp m/36 och m/42 samt granatgevär. Dessutom hade vi 12 cm granatkastare -- som användes... Vi hade en fruktansvärd blandning av fordon: KP-bilar, Ferretpansarbilar, Landrovers, "Valpar", Volvo Duetter, lastbilar av olika storlek och sort samt den gamla radiopersonterrängbilen "Suggan". Summa 108 fordon och -- ej att förglömma -- till slut i maj över 1 000 man! Personalen hade nästan alla tidigare erfarenhet från uppdrag i Kongo eller Gaza och minsta utbildningstid 9 månader. Det var före redueringen till 7 1/2 månads grundutbildning. Det var alltså pojkar med 1 1/2 månads längre utbildning än vi hade i vår bataljon. Och det märktes faktiskt. Cyperngänget var utbildade på alla vapen i plutonen och hade mer fältarbetsutbildning t ex. Detta var alltså fråga om en anfallsbataljon med stridsfordon samt eget understöd! Detta äropå diskussionen om våra Bosnienbataljoner.

Förutom Jonas Waern och Allan Mann fanns andra kända namn med. Stf bataljonschef var Orvar "Jim" Nilsson från 114, finlandsveteran mm (Svenska frivilligkåren i Finska vinterkriget, Svenska frivilligkompaniet på Svirfronten/Fjärrkarelen under Fortsättningskrigets senare del 1943-44; red anm). En annan var statschefen, majoren Rosén, kallad "Bröderna Rosén" av någon anledning -- hans kroppshydda hade räckt till två... Och chefen 3. komp, Bosse Schmitt -- chefen strisekt på 70 M -- en annan.

Vera om: FN-bat 24 C i nästa nummer av Sandpappret.

Skiss över Cypern vid tiden för första FN-insatsen 1964

Stabsredaktörens spalt

+++++ Överraskande MoDo-seger nära få redaktör'n på knä

Det här skrivs natten mellan den 21 och 22 mars. För några timmar sen har MoDo på hemmaplan uddamålsbesegrat sin semifinalmotståndare Västra Frölunda från Göteborg och utjämnat till 1-1 i matcher. När Du läser detta här 1996 års ishockey-VM just genomförs i Wien och SM-slutspelet i ishockey känns redan en aning avlägsen. Men Du som är inriktad vet förstås att ovan nämnda utjämning i antalet matcher inte räcker för att ta MoDo till final -- Göteborgsindianernas finnar blev för mycket för Boorkens grabbar. (Måtte denna förutsägelse nu hålla, så att jag inte än en gång behöver skämmas över min gläppande trut...)

För 17 år sen

Under det att jag följde kvällens båda semifinalmatcher i TV kom jag av någon anledning att tänka på en historia, som ligger 17 år tillbaka i tiden. Exakt tidpunkt är sen tisdagkväll den 27 mars 1979, platsen den nordligaste delen av Giralöken.

En stor del av den Baluza-baserade delen av bataljonen 72 M inklusive fotograf Stieg Forsberg och under-tecknad är ute på det kraftprov, som faktiskt blev för mycket för en del, nämligen den 30 kilometer långa ökenvandringen i full stridsmundering. Den så kallade stridsmarschen -- eller CA prov -- med andra ord långt därifrån, närmare bestämt i Göteborg, men samma kväll spelas 1978-79 års sista och avgörande SM-final i ishockey mellan MoDo (numera MoDo Hockey) och Djurgårdens IF. Förutsättningarna är dessa. Djurgården vann den första finalen på Johanneshovs isstadion med 6-1, MoDo den andra hemma i Kempehallen med samma siffror. På den tiden avgjordes SM i bäst av tre matcher och en eventuell direktavgörande match skulle spelas på neutral plan.

Såsom varande DIF-fantast har undertecknad naturligtvis inte kunnat avhålla sig från att meddela FN-kamrater och kringvandrande beduiner i den då aktuella omvärlden, att det självfallet bara fanns ett slut på den matchen -- det vill säga en klar Djurgårdss seger. Om jag ändå hade nöjt mej med detta -- men icke... Mitt övermod tog överhand och jag utlovade till alla i Baluza mod öngermanländskt påbrå, att jag efter avverkad stridsmarsch skulle avverka ett ärevarv på hinderbanan, om det osannolika skulle inträffa att MoDo skulle vinna SM. Som en ödmjuk hyllning till måslarna skulle jag dessutom göra det krypandes på alla fyra. Sannolikheten lör att MoDo skulle vinna och jag skulle behöva infria detta löfte var ju inte särskilt stor, om man säger så. Men "bollen är rund" och "pucken platt"... Ja, Du vet själv. Ingenting är så oförutsägbart som det förutsägbara och särskilt inte inom idrottens värld.

MoDo vann övertygande med 8-3 i Scandinavium och tog därmed hem säsongens SM-titel...

Slapp krypa

Kolla Stieg Forsbergs ögonblicksbild på nästa sida. Och staberedaktörens förskräckta blick, när han via Radio Mafishchefen Tore Johansson tvingas ta emot en rapport från hemmabasen om Djurgårdens nerslagna 3-2-förlust och det faktum att MoDo med denna vinst hade spelat hem SM-tecknen för säsongen.

En liten stund senare kommer ett nytt meddelande från en segeryr Ömsköldsviksbo i Baluza (varför var han inte med och marscherade förresten???): "Mitt löfte ska förvisso infrias och hinderbanan övervinnes mit i natten -- direkt efter hemkommet från marschen -- men beslut har fattats om att jag ska slippa göra det krypandes på alla fyra".

Och så fick det bli. Ett tack till hedersknytteln Stieg, som bara för att vara hygglig gjorde mej sällskap. Utan hans frivilliga beledsagande och peppande var det väl tusen om jag hade klarat av de sista hindren.

Nästa morgon inleds för min del med en tennismatch inför ett flertal åsyna vittnen med skavsår och påtagliga gångsvårigheter -- mot vem kommer jag dock inte ihåg. Vadå ont i tofterna???

Foto Stieg Forsberg

Radio Marsh-cheten Tore Johansson överbringat ett (seger)budskap till en pressad stabschefskör.

Kåbe Lidén -- 037

Trött på NiCd-batterier som inte fungerar?

Vi har lösningen!

Fråga din lokala handlare efter

DISPLAY-LADDAREN

som i siffror på en display anger exakt
med hur många mAh batteriet har laddats

Kommer från

CellTech AB

"AL-LIMERICK:ar"

Läser Du en -- läser Du flera

I detta nummer återkommer vi med Österns form av limericken. Ryktet förmåler att den sistnämnda versformen ursprungligen härrör från Irland. Al-Limerick tror vi oss dock kunna konstatera ha sitt upphov i Mellanöstern, eller? Detta vill vi leda i bevis genom att här nedan låta Skatteshejken Rolf "Bladis" Löfberg rita några verser.

A Chief of Guards in BALUZA
to a visiting V.I.P. said: "Excuse Sir,
this Lacy of Yours
is accepted, of course,
depending on the way that You use her.

En egyptisk kapten från SUEZ
till sin trupp sa: "När vi nästa gång ses,
skall ni ha putsat er bössa
och bytt ut eran mössa
mot en "schysst" och reglementsenlig te.

Den eminente emiren EL GLUEBAH
var gift med bland andra en "subba.
Han sa: "Med en så'n djävla drake
är det inte ätt att va' make.
Här gäller detta mig f-n att skubba.

En vis muslim vid namn ABDULLAH EL ABDEHN
sa' en da', när han kom hem från moskén:
"Vi borde ha gladare minner,
både judar och beduiner.
Vi härstammar ju alla från Ur i Kaldéen.

Rolf Löfberg -- 013

ÖKENVÄRLDEN..

SOM TRADITIONEN BJUDER ÅTERKOMMER UNDER DENNA VINJETT I VARJE NUMMER AV SANDPAPPRETT EN BESKRIVNING AV FACTA OCH/ELLER FICTION OM ETT DJUR ALTERNATIVT EN VÄXT, SOM FINNS/FUNNITS I SINAI ELLER EN STJÄRNBILD DÄROVANFÖR MED ARABISK ELLER ANTIK EGYPTISK ANKNYTNING.

EN "PEACE-MAKER" MED STING

(Eller: "Det är into storleken som räknas men väl effekten")

Ökenens djur är till stor del nattlevande och många av dem har därför förknippats med mörksens makter med åtröjande fruktan. Ett av dem är skorpionen, vilken några av oss stiftade bekantskap med under vår tid i SINAI. Många sägner finns om skorpionen, varav en skall berättas här.

Havets gud, POSEIDON, hade en son, ORION, som var en hängiven jägare. Han var jättelik och kunde vada

över havet. Trots att han genom sin skönhet hade stor attraktionskraft på många gudinnor, var han föga intresserad av dem utan var helt besatt av att jaga och döda djur varhelst han kom åt. Bland de gudinnor, som var förtjusta i honom kan nämnas EOS, morgonrodnadens företrädare, OSTERA, vårens gudinna (vars namn givit oss det engelska EASTER och de tyska OSTER för påskan) samt naturligtvis jaktgudinnan ARTEMIS. ORION åtföljdes alltid av sina hundar, SIRIUS och PROCYON, vilka hjälpte honom att finna samt driva viltbråd. Hans hänsynslösa jakt spred stor skräck bland alla djur.

Skorpion eller Buthus occitanus.

Den lilla haren, LEPUS, hade tagit på sin lott att förvirra hundarna för att ge de övriga djuren andrum – men inte heller det hjälpte. LEPUS kontaktade då STORA BJÖRNEN, vilken med sin son, LILLA BJÖRNEN, ständigt förföljdes av ORION och hans hundar. STORA BJÖRNEN hade en gång varit en skön nymf, KALLISTO, som blivit förförd av den notoriske kvinnojägaren ZEUS samt med honom fått en son ARTEMIS, varför ZEUS' svartsjuka maka, HERA, förvandlade KALLISTO och hennes son till björnar såsom straff.

LEPUS samt KALLISTO vädjade till ARTEMIS om hjälp men hon var svag för ORION och kunde inte förmå sig till att helt oskadliggöra honom. Dock förblindade hon ORION samt tog ifrån honom hans vapen. Fristen blev emellertid kortvarig ty ORION lyckades med list återfå sin syn och skaffa nya vapen, varpå hans härjningar bland djuren fortsatte med förnyad kraft och hänsynslöshet.

LEPUS och KALLISTO vände sig då till Jordens gudinna, GAIA, allt levandes moder. Hon lovade dem därvid SKORPIONEN till hjälp. SKORPIONEN bodde långt borta i nedgången till HADES, dödsriket, där evigt mörker råder. De hämtade SKORPIONEN samt ledde honom till den plats, där ORION åg och sov. Denne vaknade dock och skulle just slå ihjäl STORA BJÖRNEN, när SKORPIONEN stack ORION i hälen så att han föll död till marken. Därmed kunde djuren leva i fred för ORION.

Men ARTEMIS samt de andra gudinnorna och gudarna lät gestalterna i dramat ta plats på stjärnhimlen, som stjärnbilder, för att allt framgent påminna om att rovdrift i alla former -- förr eller senare -- sträffar sig, vilket kanske kan sägas vara denna sags "sens moral", giltig även för oss nutida nyttjare av Jorden.

Vi återfinner ORION, SKORPIONEN och de andra aktörerna såsom stjärnbilder -- ORION med sitt praktfulla trostjärniga bälte syns hela vintern och våren. Hans hundar SIRIUS (himmels starkaste stjärna -- "bara" 9 ljusår bort) och PROCYON jagar öster om honom. Haren LEPUS skuttar nedanför hans fötter medan STORA och LILLA BJÖRNEN ("Karlavagnarna") bevakar ORION från toppen av himlavalvet. SKORPIONEN har återvänt till sin avlägsna plats diametralt mot ORION. SKORPIONENS starkaste stjärna, ANTARES, kan på våra breddgrader skymtas i söder under sommaren men annars befinner sig SKORPIONEN i "mörkret" under horisonten -- beredd att, när så påkallas, på nytt stifta fred.

Alv Svensson -- 003

GASOL- och FOTOGEN-produkter

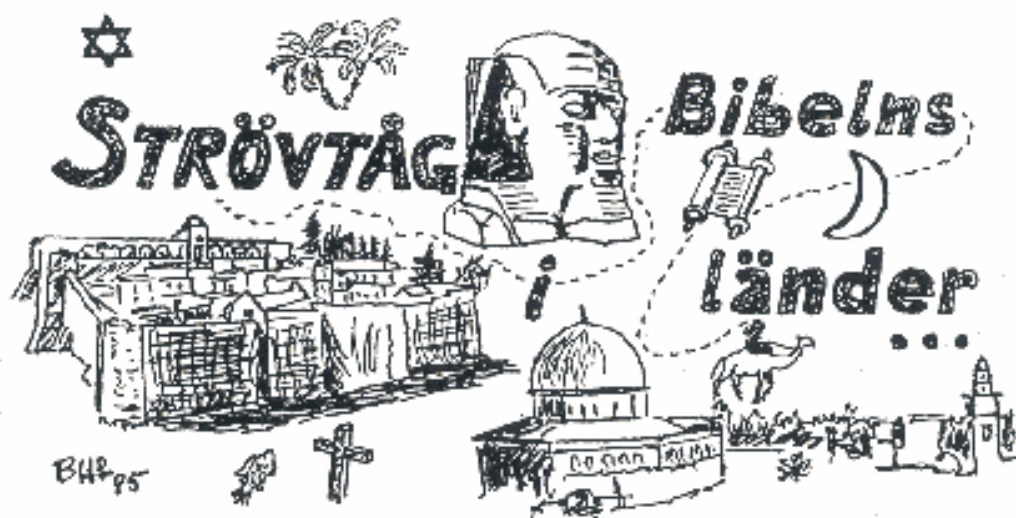
Vi har det du behöver

• Kök och kylskåp • Lyktor och värmare
Installationsmaterial • Solcellspaneler • Specialartiklar
Service • Låga priser

Vi säljer och reparerar ett brett sortiment av Optimus, Primus,
UPO, Sievert, Alde m.fl. Snabb orderbehandling.

FOTOGEN & GASOLSERVICE AB

HAMMARBYV. 31 • 120 32 STOCKHOLM • 08-7029029

+++++
HÄR FÖLJER EN NY VANDRING FÖR KROPP OCH SJÄL. FÄRDLEDARE: BATPASTORN.

När jag skriver den här artikeln är vi på väg in i påsken. Osökt går då mina tankar till påskbudskapets ursprung. Det är så mycket i vår tradition, som har djupt religiösa bakgrunder -- men vi tänker inte på det i vår nuvarande sekulariserade västerländska miljö. Nu vill jag ta Dig med till Jerusalem. Där ska vi "tillsammans vandra" på stigar och gator, som för många känns heliga -- för andra främmande.

Det finns oändligt mycket att studera i denna "Den heliga staden". Dess historia är gammal. Redan i Bibels första bok omnämns den. Patriarken Abraham mötte här en märklig gäst -- Melkisedek -- vilken beskrivs såsom en förelöpare till Jesus Kristus och härskade i Jerusalem. I Klippmoskén i Jerusalem finns en klippa

Därav namnet på moskén. Traditionen säger att det var på denna klippa, på Moria berg, som Abraham skulle offra sin son Isak -- men Herrens ängel ingrep och stoppade offret. Besöker Du Klippmoskén kommer den arabiske guiden att tala om för Dig att det var i grottan under klippan, som Abraham skulle offra Ismael -- och Du undrar, sa han rätt? Här i Jerusalem krockar både budskapen och traditionerna med varann.

För att få en fin vy över Jerusalem bager man sig till Olivberget. Där ser man ut över "Den heliga staden". Staden vilken gång på gång plundrats och bränts. Rakt framför oss ser vi då den gyllene kupolen av Klippmoskén. Den glänser som guld. Platsen är omgärdad av en gammal, gammal ringmur, vilken rivits ned, erövrats samt byggts upp igen. Rakt framför oss i muren ser vi en stor, igenmurad portal -- traditionen säger att här skall Kristus ännu en gång tida in -- liksom första gången. Men för att ingen i otid skall göra den ritten har araberna placerat en begravningsplats mitt för ingången.

Till vänster om muren ser vi en liten märklig kyrka, S:t Peter of Gallicantu. En stentrappa leder upp till byggnaden. Den sägs vara en av de få autentiska lämningarna från Jesu tid. Snett framför oss till vänster här på Olivberget finns en stor judisk begravningsplats. Jag såg i TV att en del av offren från de senaste bussprängningarna begravdes här.

Nu skall vi börja vår vandring. Vi går åt höger och efter några hundra meter kommer vi till en stenbelagd gata. Vi följer den. Ganska snart upptäcker vi två små, märkliga kyrkor på höger hand. Den ena är Mary Magdalenas kyrka och den andra Dominus Flevit. Båda kyrkorna vill berätta att från detta berg blickade Jesus Kristus ut över staden samt grät över dess ogudaktighet. Vi vandrar vidare och kommer nu ner till Getsemane. Här tillbringade Jesus sina sista timmar innan han fängelades samt torterades. De gamla träden här sägs vara ända från Jesu tid -- naturligtvis var de då helt små -- men ändå. Kyrkan på platsen, Alla Nationers kyrka, är ganska ny -- från början av 1900-talet. Den är byggd över platsen, där Jesus bad och "hans svett blev som blodsdroppar" står det i den heliga skrift. Från den här platsen fördes sedan Jesus till nuvarande Gallicantu. När man kommer till denna byggnad är man vid en tortyrkammare. Kyrkan är vacker men i dess källarregioner

finns torturerande öglorna i pelarna, där man band fast fångar samt torterade dem. Det var här i Kajfas' hus Jesus torterades. Här finns även fängelsehålor där inte bara Jesus har förvarats. Innan Jesus torterades stod han vid en köleld utanför huset. Petrus -- lärjungen -- var också där, när han förnekade att han kände Jesus. Då gol tuppen. Därav namnet Gallicantu. Det är också därför det ofta finns en vaksamhetens tuop på våra kyrktorn.

Om vi vandrar innanför murarna mot norr kommer vi till gatan Via Dolorosa. Det är en märklig vandring. Enligt traditionen bar Jesus här sitt kors sedan han hade pryglats ännu mer. Katolska kyrkan har utmärkt platser på vägen -- där särskilda händelser skall ha inträffat. En del platser är nog påhittade, andra finns beskrivna i Bibeln: ex hur Simon från Cyrene (Libyen) tvingades bära Jesu kors. I tillsammans blir det 14 platser, stationer, som återspeglar Jesu sista vandring och slutar vid Golgata. Detta är ingen gata utan en avrättningsplats. I varje katolsk kyrka finner man runt väggarna 14 platser, stationer, vilka alltid berättar samma händelse -- Jesu lidandes väg.

När vi nu har slutat vandringen på Via Dolorosa, träffar vi mängder av försäljare, som vill pracka på oss bilder och souvenirer i "älda plast". Det stämmer inte med den utilda miljön. Vi fortsätter uppför trapporna mot Grävkyrkan. Det är en anskrämlig byggnad men mycket intressant. Historikerna anser att detta är den autentiska platsen för Jesu avrättning samt grav. I denna kyrka finns inte mindre än 11 olika kapell. Här har strider stått mellan kristna om vem som har rätt att vårda Frälsarens grav. I kyrkan finns korsfästelseplatsen ur olika synvinklar. Det är massor av prärl, ljus, lampor och glitter. Det känns främmande. Men vi måste förstå att de som utfört allt detta "prärl", har gjort det till Frälsarens ära. Här i mitten av kyrkan finns så graven. Ingången dit är låg och trång. På platan finns en sarkofag med marmorlock. Naturligtvis är det här inredningen ett sent påfund -- dock vill den påminna oss om att Jesus Frälsaren inte är där utan uppstånden. Till denna plats vallfärdar miljontals människor -- en del går därifrån glada och välsignade, andra beklåmda över exploateringen.

Det var från denna plats kristendomen utgick. Det var här budskapet om den Uppståndne proklamerades. Med baven gick Jesu lärjungar ut... men strax fick de ny revolutionerande kraft på pinsdagen. Sedan kunde ingen hindra dem. Inget hot om död eller tortyr, ingen förföljelse -- nej budskapet bara måste gå ut: HAN LEVER!

Ta' Dig tid, när Du kommer till Jerusalem, att både läsa in historien och studera den på plats.

Ingvar Holmquist -- 033

Vad bjuder Främre Orientent?

Denna gång matar Per oss med några rätter från östra Medelhavsområdet.

LEVANTISK APTITRETARE -- 4 port

- 2 auberginer
- 2 stora tomater typ biff
- 2 klumpar mozzarella
- Ortsalt, peppar och olja.

1. Skär auberginerna i 1 cm tjocka skivor, tvärs över. Pensla dem med olja och stek i ugn på galler, 200 grader i 5-6 min på varje sida.
2. Skär biffomater och mozzarella i skivor. Varva aubergine, tomat och ost på röjen i små ugnfasta former (eller en stor form). Blir det vingligt kan man stabilisera det lilla "tornet" med en tandpetare.
3. Krydda noga med Ortsalt och nymalen svartpeppar mellan varje varv.
4. Stek alltsammans i ugn, 200 grader tills osten smält och fått färg.
5. Servera gärna med rådisor.

COUSCOUS FRÅN LEVANTEN -- 4 port

- 5 dl couscous
- 5 dl grönsaksbuljong
- 1 näve finhackade färska örter, basilika, linjan eller oregano
- 1 näve torkade aprikoser (se hälso-kosten)
- 1 dl rostade pinjenötter
- 2 morötter
- 1 biff rättika, 2 buketter färsk broccoli (eller fryst), Ortsalt, peppar, smör
- 1 tesked curry

Tillbehör: En god fruktchutney

1. Koka upp buljongen och slå den över couscousgrynen. Låt dessa stå och eväls tills de är mjuka. Rör runt i grynen med en gaffel så det inte blir en kom oakt kaka.
2. Skala och skär morötter samt rättika i slantar. Fräs i smör på svag värme tills detta fått en fin färg och mjuknat. Snabbkoka broccolin ett par min. Håll av vattnet och blanda med rotfrukterna. Pudra över curryn och åt smöret så smak av curryn. Kryddan får ej brännas, då blir den besk. Smaka av med salt och peppar.
3. Hetta upp couscousgrynen i en kastrull, fluffa till dem med en gaffel och lägg i en klack smör samt de finhackade örterna. Smaka av med salt och peppar.
4. Lägg upp couscousgrynen med stimlade aprikoser och pinjenötter. Servera de curryrasta grönsakerna och chutney bredvid.

DRYCK: Carmel Vin Blanc

Per Hallgren -- 180